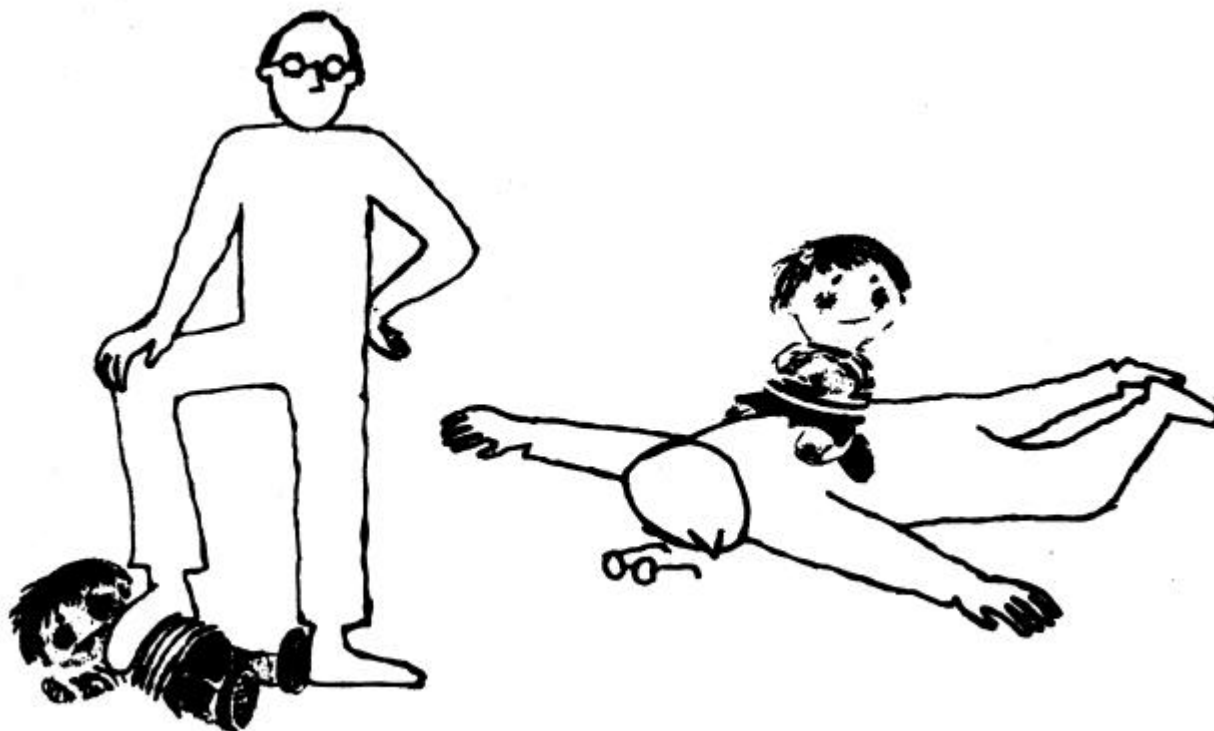

full d'assessorament *de* *l'escola de pares de la* **FaPaC**

LA DISCIPLINA A CASA I A L'ESCOLA

0. Pares i mestres estem preocupats per adequar les normes de comportament dels nostres fills al moment actual. Si bé abans la paraula disciplina era associada al càstig, "si no et portes bé, et castigaré de valent", avui la cosa ja no és pas així.

Nogensmenys, és clar que el problema de la disciplina és únic i particular per a cada persona: les diferents respostes que podem donar davant el fet que un nen estripi un llibre, per exemple, dependrà:

- del nostre sistema de valors, d'actituds i de sentiments;
- dels coneixements que tinguem sobre la manera de tractar els problemes derivats de la relació;
- de les actituds que predominin en el nostre entorn.

El problema de disciplina no es produeixen en el buit; són part del sistema social en la seva globalitat i neixen generalment quan les necessitats del pare, de la mare, del professor o del grup, entren en conflicte amb les necessitats del nen, o viceversa.

Quan una persona satisfà les seves necessitats de tal manera que impedeix la satisfacció de les necessitats d'altri, es presenta un problema que podríem anomenar indisciplina.

El procés mitjançant el qual podem evitar aquests problemes és fàcil d'escriure, però difícil de portar a la pràctica. Es necessari que arribem a establir un clima en el qual tant les necessitats del nen com les de la família o de l'escola puguin ésser satisfetes amb el mínim de conflictes.

1. CUREM-NOS EN SALUT

Creiem que és possible evitar els problemes de disciplina. Per tal d'assolir aquest objectiu, pares i mestres hauríem de proporcionar a la quitxalla unes línies d'acció clares i flexibles alhora, que contemplessin les conseqüències positives o negatives que afectaran el nen.

Es convenient, tenint en compte sempre l'edat dels nens, establir aquest marc de manera democràtica tant pel que fa al grup familiar com a l'escolar.

1.2. Una estratègia de prevenció

1r. Augmentem la pròpia autoconsciència.

- Tinguem clar el que els volem ensenyar.
- Siguem congruents amb el que fem i diem.

2n. Augmentem el nostre coneixement de la mainada.

- Com millor coneixerem els nens, més oportunitats tindrem d'evitar que esclatin aquest problemes.

3r. Expressem els nostres sentiments reals.

4t. Descubrim i reconeguem les possibles alternatives.

- Si coneixem les diferents maneres de prevenir els problemes disciplinaris, podrem aplicar el remei que millor s'ajusti al nostre cas.

5è. Establim "contractes socials"

- Un contracte social és una llista de regles i conseqüències elaborades i assumides per tothom.

6è. Portem a la pràctica un tipus de contracte social, democràtic i flexible.

- En cas d'haver de resoldre una disciplina, aplicarem la conseqüència que hem elaborat entre tots.

2. ELS LIMITS

Es normal que en el decurs de la formació dels nens i les nenes, hi hagi crisis, problemes i empipaments. Aquest fets que alteren la vida familiar o escolar, han de ser tractats atorgant-los la importància que mereixen, sense dramatismes i sense preocupar-nos més del que cal.

En el procés educatiu, cal accentuar el nostre esforç sobretot en el moment que copsem que el nen comprèn la necessitat d'aprendre certes coses, amb un marge de llibertat suficient perquè pugui sentir-se bé en aquest procés d'aprenentatge.

Per tant, hem d'ajudar-lo a imposar-se els seus propis límits, sense oblidar-nos que es tracta d'un procés gradual.

Es evident que la mainada, quan la seva capacitat ho permeti, comprendrà millor les coses si té veu en les decisions familiars o escolars.

En aquest cas, hauran de ser capaços d'explicar com se senten i què és allò que desitgen fer, malgrat que

nosaltres, pares i mestres, tinguem la responsabilitat de facilitar-los l'orientació més adient. En la majoria dels casos, podrem assolir una decisió acceptable per a tots. Durant aquest procés, el nen haurà après a parlar per ell mateix i explicar el seu punt de vista, de tal manera que quan no coincidim, tindrem una idea més clara sobre els motius del desacord, alhora que tindrem més elements per a conèixer-lo millor.

3. ELS NENS I LES NENES NECESSITEN UNS LIMITS

Els nens, joves i adolescents necessiten que se'ls posin límits. I tant de bo que siguin producte d'una negociació i d'un acord mutu.

S'ha comprovat que als nois no els convenen els pares permissius, que no els posen límits. Tampoc no els agraden els pares autoritaris que imposen límits rígids sense explicar-ne les raons.

La canalla necessita límits:

- Perquè se sentin recolzats. Els ajudaran a saber què és allò que és acceptable i sentir-se segurs d'ells mateixos. Exemple: "he de dir a casa sens falta que el divendres de la setmana que ve anem d'excursió. La darrera vegada els ho vaig dir el dia abans i no vaig poder tenir el material necessari. Val la pena dir les coses amb el temps suficient."

Cal considerar els límits més com una estructura de suport per una planta que creix, que com una gàbia per a tenir-hi tancat un ocell.

- Per tal d'invocar-los quan necessiten protegir-se i no tenen arguments suficients per a evitar quelcom que els és contradictori. Exemple: "Per què no fem campana? Prou que m'agradaria, però a casa vam acordar que aniria a les excursions de l'escola."

- Per a integrar-los al seu sistema de valors. Exemple: "Els meus professors i els meus pares tenien raó, ja que ha estat molt divertida. Val la pena assistir sempre als actes que organitza l'escola."

En casos com aquest, el nen assumeix com a propi aquest "límit", que ha valorat de manera positiva per a ell.

3.1. Límits: possibles conflictes

"Has d'estudiar". "No hi pots anar". "No facis mai aquestes coses". "Has de ...". "Mai ...". "No facis ...". He aquí unes expressions que originen una discussió.

"No sé pas què fan". "No em fam cap cas". "Mai no fan allò que els dic". Són afirmacions que demostren preocupació.

Si encetem les negociacions mentre estem alterats (nerviosos, malhumorats, enfadats), arribarem ràpidament a un punt mort. En tot cas, abans d'aplicar mesures disciplinàries, hem de

tractar d'analitzar exhaustivament i amb tranquil·litat, els motius pels quals les dictem.

3.2. Disciplina: elements que hem de tenir presents

Si impossem unes regles perquè sí, probablement es generarà en el nen la temptació de transgredir-les.

Demostrem com a pare o mestre, que respectem els nostres propis límits.

Els límits han de ser raonables; si fixem límits massa rígids, al noi li serà difícil d'assumir-los.

La disciplina democràtica ha de basar-se en el respecte i la dignitat, i en la convicció que les persones són responsables dels seus actes, tenint en compte l'edat i la maduresa.

3.3. Pares i mestres: prediquem amb l'exemple

En imitar als adults, la mainada també aprèn. Les persones més freqüentment imitades són: els seus pares, els seus mestres i els personatges de moda.

Moltes vegades, pares i mestres no tenim la intenció de servir de models, però ho som igualment. Aquesta qüestió posa en relleu la responsabilitat que tenim en la formació de les conductes del nen: per això, de vegades la solució d'una conducta inadequada rau en la modificació del comportament del model.

3.4. Consells pràctics... No pas receptes

Si volem que el nostre fill abandoni progressivament el costum de cridar, evitem cridar-lo per tal de fer-lo callar.

Si volem que els nostres fills no es peguin entre ells, no hem d'utilitzar aquest recurs, encara que ens pugui semblar necessari.

Si volem que siguin participatius, participem.

4. PARES I MESTRES: PLANIFIQUEM CONJUNTAMENT

Malgrat que les conductes varien segons el context, creiem que existeixen uns comportaments (hàbits d'estudi, agressivitat, solidaritat, respecte...) que tant pares com mestres estem interessats a fomentar i desenvolupar en els nens i les nenes.

5. SUGGERENCIES PER UN TREBALL EN COMU

Determinem conjuntament entre pares, mestres i alumnes:

Quines són les normes que desitgem establir.

Quines conseqüències tindrà l'incompliment de la norma.

Quins seran els límits acceptables dintre l'aula, a fora i a casa.

Com avaluarem, cada cert temps, els comportaments de cadascú en relació a les normes establertes.

Aquesta llista, extreta de J.Franch i J.Pèlach: Construir un projecte d'escola, Ed. Edumo/86, indica algunes vies de reflexió per als pares i mestres que vulguin aprofundir en l'establiment d'uns hàbits adequats.

5.1. Relació personal

Respecte verbal, cura de les expressions. Moderació en el to de veu.

Moderació en el joc: ésser sensible a no destorbar els altres.

Respecte a les coses dels altres.

Actitud d'ajuda. Actitud d'acolliment.

Saber fer un regal.

5.2. Hàbits generals

Puntualitat.

Circulació per passadissos, escales, portes...

Trucar abans d'entrar.

Obrir i tancar les portes amb suavitat.

No menjar a classe.

5.3. Ordre

Silenci quan és estipulat (també implica no fer sorolls).

Condicions d'endreçament de les coses pròpies.

Condicions d'endreçament dels propis treballs, papers, carpetes...

Condició de presentació de treballs.

Seure bé (i deixar pas!).

Penjar bé la bata, l'abric, la cartera...

La circulació per dins de l'aula.

Recollir les coses abans de plegar.

5.4. Neteja

Netejar-se les sabates abans d'entrar.

Rentar-se les mans: després del pati i després de realitzar activitats que ho requereixin, abans de menjar...

Neteja de la taula després de les activitats que l'embruten.

Esborrar les pissarres.

Collir els papers de terra.

Buidar les papereres.

Neteja de les bates, tovallons...

Dur mocador.

Autora del text: Patricia Tschorne.